

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Miloše Zdražila a soudců JUDr. Aleny Pokorné a JUDr. Pavla Miholy ve věci žalobce ██████████, nar. ██████████, bytem ██████████, zast. Mgr. Olgou Jiříčkovou, advokátkou se sídlem v Chrudimi, Novoměstská 960, proti žalovaným **1. ██████████**, nar. ██████████, bytem ██████████, a **2. Generali Pojišťovně a.s.**, se sídlem v Praze 2, Bělehradská 132, o zaplacení 175.000,- Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Chrudimi ze dne 26. července 2006, č.j. 4C 69/2006-85, t a k t o:

I. Rozsudek okresního soudu se m ě n í takto:

Žalovaní jsou povinni zaplatit žalobci společně a nerozdílně 35.000,- Kč spolu s vždy ročním úrokem z prodlení z této částky ve výši 8,75 % od 9.8.2005 do 31.12.2005, s 9% úrokem od 1.1.2006 do 31.12.2006 a se 7% úrokem zvýšeným o repo sazbu ČNB od 1.1.2007 do zaplacení.

Žaloba, aby žalovaní zaplatili žalobci společně a nerozdílně 35.000,- Kč spolu s vždy ročním úrokem z prodlení z této částky ve výši 8,75% od 9.8.2005 do 31.12.2005, s 9% úrokem od 1.1.2006 do 31.12.2006 a se 7% úrokem zvýšeným o repo sazbu ČNB od 1.1.2007 do zaplacení, se z a m í t á.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

III. Žalovaní jsou povinni zaplatit společně a nerozdílně soudní poplatek z žaloby ve výši 1.400,- Kč a z odvolání ve výši 1.400,- Kč, a to vždy České republice na účet Okresního soudu v Chrudimi do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í:

Okresní soud shora označeným rozsudkem zamítl žalobu o zaplacení 70.000,- Kč s 8,75% úrokem z prodlení ročně od 9.8.2005 do 31.12.2005 a se 7% úrokem z prodlení ročně od 1.1.2006 do zaplacení (výrok I.). Prvnímu žalovanému uložil zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení 6.210,- Kč k rukám jeho zástupkyně do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok II.), žalobci uložil nahradit druhé žalované náklady řízení 1.508,- Kč ve lhůtě 3 dnů od právní moci rozsudku a prvnímu žalovanému uložil zaplatit České republice na účet Okresního soudu v Chrudimi soudní poplatek ze žaloby 4.200,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

Okresní soud v odůvodnění rozsudku vyložil, že žalobce se domáhá odškodnění 175.000,- Kč s příslušenstvím, které mu náleží jako ██████████, který byl usmrčen (jako spolujezdec prvního žalovaného) při dopravní nehodě zaviněné prvním žalovaným dne ██████████ 2005. Ten byl pravomocně odsouzen rozsudkem Okresního soudu v Chrudimi ze dne 11.7.2005, č.j. ██████████, pro trestný čin dle § 201 písm. d) a 224 odst. 1,2 tr. zák. spočívající v tom, že dne ██████████.2005 po předchozí konzumaci alkoholických nápojů řídil osobní automobil a při projíždění mírné levotočivé zatáčky silnice I. třídy směrem od ██████████ do ██████████ v důsledku nepřiměřené rychlosti jízdy svým schopnostem a zkušenostem (nikdy nebyl držitelem jakéhokoliv řidičského oprávnění), tak i stavu a povrchu vozovky, nezvládl řízení, ve smyku vyjel vpravo do pole, kde se s automobilem několikrát převrátil a automobil zůstal ležet na boku v místním potoce, přičemž jeho spolujezdec ██████████ nar. ██████████, při nehodě utrpěl mnohačetná poranění, která sama o sobě byla pro poškozeného smrtelná, se v důsledku přimáčknutí automobilu v potoce utopil. Protože druhá žalovaná, u které měl první žalovaný jako jeho vlastník vozidlo pojištěno z titulu zákonné odpovědnosti, žalobci uhradila částku 105.000,- Kč (dne 20.10.2005), žalobce vzal žalobu ohledně této částky se vším požadovaným příslušenstvím zpět a okresní soud řízení do této částky zastavil (usnesení nabylo právní moci 11.4.2006). Dne 13.4.2006 navrhl žalobce přistoupení druhé žalované do řízení, k němuž došlo pravomocně 10.5.2005.

Druhá žalovaná vyplacené plnění co do 60 % zákonem stanoveného nároku jednorázového odškodnění pozůstalých (§ 444 obč. zák.) odůvodnila tím, že poškozený ██████████ věděl, že řidič vozidla – první žalovaný- byl před jízdou pod silným vlivem alkoholu, když spolu během večera popíjeli víno a přesto se jízdou s ním zúčastnil. Poškozený nebyl při jízdě připoután bezpečnostním pásem a musel vzhledem k velmi dobré osobní známosti s prvním žalovaným vědět, že není držitelem řidičského oprávnění. Z těchto okolností dovozovala, že došlo k porušení prevenční povinnosti uložené § 415 obč. zák. i porušení povinnosti dle § 4 písm. a) a § 9 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., a rozsah spoluzavinění poškozeného stanovila 40 % (70.000,- Kč).

Okresní soud po provedeném dokazování uzavřel, že první žalovaný zavinil vznik škody usmrcením ██████████ tím, že řídil vozidlo pod vlivem alkoholu a bez řidičského oprávnění. Pod vlivem alkoholu byl v době před vznikem dopravní nehody i ██████████, který v tomto stavu k prvnímu žalovanému do vozidla nasedl a bylo mu známo, že řídí pod

vlivem alkoholu. Protože ██████████ porušil svou zákonnou povinnost předcházet vzniku škod na zdraví (§ 415 obč. zák.), přestože mu bylo známo, že první žalovaný je pod vlivem alkoholu, usedl s ním za zhoršených podmínek sjízdnosti do vozidla. Jeho míru zavinění stanovil shodně s druhou žalovanou ve výši 40 % (§ 441 obč. zák.). Porušení povinnosti zapnutých bezpečnostních pásů měl okresní soud rovněž za významné, nikoliv za zásadní pro stanovení míry spoluzavinění- účasti poškozeného na vzniku škody. Vědomost poškozeného o tom, že první žalovaný není držitelem řidičského oprávnění měl za pravděpodobnou. Žalobu proto vůči prvnímu žalovanému z uvedeného důvodu zamítl.

Ve vztahu k druhé žalované neshledal pasivní legitimaci ve sporu, když s odkazem na ust. § 6 zákona č. 168/1999 Sb. neshledal přímý vztah mezi druhou žalovanou a žalobcem. Zaujal názor, že právní vztah při pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla je dán mezi pojištěným, respektive pojistníkem, a pojistitelem. Teprve tehdy, kdy pojištěný uplatní právo na náhradu škody pojistitelem poškozenému namísto pojištěného, vzniká poškozenému právo na plnění ze strany pojistitele.

Proti rozsudku podal včas odvolání žalobce. Vytýkal okresnímu soudu, že závěr o vědomosti poškozeného o tom, že první žalovaný není držitelem řidičského oprávnění, když ten s vozidly běžně jezdil, „dělal“ si řidičský průkaz a při těchto zkušebních jízdách mohl být i zemřelým viděn, není prokázán. Stejně tak závěr o nepřipoutání poškozeného ve vozidle je jen úvahou soudu a spočívá na tvrzení prvního žalovaného, jehož věrohodnost je s ohledem na zájem na výsledku řízení snížena. Vyjádření znalců v daném směru je také jen úvahou. Zastával názor, že spolujezdec není účastníkem nehodového děje ve smyslu ust. § 4 zákona o provozu na pozemních komunikacích, neboť nezasahuje vlastním konáním do provozu. Nesplní-li nějakou povinnost (§ 9 zákona č.361/2000 Sb.), může být např. pokutován, nemůže však být spoluviníkem dopravní nehody. Okresní soud proto učinil nesprávná skutková zjištění z provedených důkazů (§ 205 odst. 2 písm.e) o.s.ř.) a vyslovil nesprávný závěr (§ 205 odst. 2 písm. g) o.s.ř.). Ten se týká i nesprávného vyhodnocení nedostatku pasivní legitimace druhé žalované, když nárok vůči ní plyne z ust. § 9 odst. 1 zákona č. 168/1999 Sb. Navrhl, aby odvolací soud žalobě po připuštění změny žaloby (petitu), tak aby žalovaní zaplatili žalobci 70.000,- Kč s příslušenstvím (úrokem z prodlení), jak se podává z výroku I. tohoto rozsudku, společně a nerozdílně, rozsudek změnil a žalobě zcela vyhověl.

Žalovaní navrhli potvrzení napadeného rozsudku.

Krajský soud vyhověl návrhu na připuštění změny žalobního petitu, když jej neposoudil jako nový nárok (§ 216 odst. 2 o.s.ř.), pro který by výsledky dosavadního řízení nemohly být podkladem. Uplatněný nárok totiž vychází z nezměněných skutkových tvrzení. Krajský soud proto změnu žaloby připustil, když tím současně odstranil i vadu řízení (žaloby), aby po připuštění druhé žalované do řízení vůči ní také konkrétní požadavek směřoval.

Krajský soud poté z podnětu včas podaného a přípustného odvolání rozsudek okresního soudu přezkoumal (§ 212, § 212a odst. 1 o.s.ř.). Odvolání shledal zčásti opodstatněným.

Krajský soud předně uvádí, že převzal dílčí skutková zjištění, která okresní soud učinil z provedených důkazů. Na jejich podkladě však dovedl zčásti odlišný právní závěr.

Mezi účastníky je nesporné, že první žalovaný odpovídá za škodu, kterou způsobil výše popsaným jednáním, za které byl pravomocně odsouzen. Předpoklady odpovědnostního

vztahu k náhradě škody (§ 420 obč. zák.), tedy protiprávní úkon prvního žalovaného, způsobená škoda, vztah příčinné souvislosti mezi protiprávním úkonem a vznikem škody a zavinění, jsou nepochybně splněny. Protože poškozený zemřel, stanoví § 444 odst. 3 písm. e) obč. zák. výši odškodnění pro žalobce jako pozůstalého [REDAKCE] poškozeného, částkou 175.000,- Kč. Mezi účastníky však je sporným, zda a do jaké míry byla škoda způsobena také zaviněním poškozeného (§ 441 obč. zák.).

Spoluzavinění poškozeného druhá žalovaná spatřuje zejména v porušení ust. § 415 obč. zák., podle něhož je každý povinen si m.j. počínat tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví. Také v porušení povinností uložených zákonem o provozu na pozemních komunikacích č. 361/2000 Sb. (§ 4 písm. a) – každý se má chovat tak, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob ani svůj vlastní.; § 9 odst. 1) písm. a) – být za jízdy připoután bezpečnostním pásem, pokud je jím sedadlo povinně vybaveno dle zvláštního právního předpisu). Poukazuje na to, že žalovaný přisedl jako spolujezdec k řidiči vozidla, ač věděl, že před jízdou požil alkohol, a že není držitelem řidičského oprávnění. Také na to, že nebyl připoután bezpečnostními pásy.

Okresní soud míru zavinění prvního žalovaného na vzniklé škodě shledal v rozsahu 60 %, spoluzavinění poškozeného [REDAKCE] v rozsahu 40% (ve stejném rozsahu, ve kterém druhá žalovaná pojistné plnění neposkytla) s odůvodněním, že vyloženě riskoval svůj život, když nasedl k opilému řidiči a to ještě v době, kdy se na mokré vozovce nacházel místy i sněh. Nezapnuté bezpečnostní pásy pro uvedené základní určení míry poškození neměl za určující pro stanovení míry spoluzavinění na vzniklé škodě; vědomost poškozeného o tom, že první žalovaný není držitelem řidičského oprávnění, měl jen za pravděpodobnou.

Krajský soud, vycházející ze skutkových zjištění soudu okresního (nedostatečná skutková zjištění či neprovedení některých navržených důkazů odvolatel nevytýká), uzavírá, že provedené důkazy nedovolují spolehlivě učinit závěr, zda poškozený měl v době nehody zapnuté bezpečnostní pásy. Jediným přímým důkazem o tom, je výpověď prvního žalovaného (avšak jen o okamžiku nasednutí do vozidla), jejíž věrohodnost není podepřena žádným jiným přímým důkazem. Přimáčknutí poškozeného vozidlem, není bez dalšího skutečností, která by o tom jednoznačně vypovídala (poškozený se kupř. mohl snažit z vozidla vyskočit či vyprostit a při tom pás uvolnit, či se pás mohl uvolnit sám). Skutková věta trestního rozsudku o tom ničeho nevypovídá, jakož ani to, zda bezpečnostními pásy bylo vozidlo vybaveno. Rovněž tak vědomost poškozeného o absenci řidičského oprávnění prvního žalovaného je jen pravděpodobná (v tom se závěr okresního soudu shoduje). Tyto skutečnosti však nebyly pro úvahu okresního soudu o rozsahu spoluzavinění poškozeného určující.

Krajský soud nesdílí názor okresního soudu o míře spoluzavinění poškozeného na vzniklé škodě v rozsahu 40 %, resp. o zavinění prvního žalovaného v rozsahu 60 %. Určující příčina vzniku škody totiž spočívá v řízení vozidla prvním žalovaným bez řidičského oprávnění a navíc pod vlivem alkoholu. Pokud by se první žalovaný tohoto protiprávního jednání vystříhal, ke vzniku škody by nepochybně nedošlo. Poškozený se na vzniklé škodě podílel v zásadě jen tím, že nasedl do vozidla, ačkoliv věděl, že jeho řidič před jízdou požil alkoholické nápoje. V tomto směru nahlíží krajský soud na určující příčinu vzniku škody a s ohledem na ni vyhodnocuje míru zavinění poškozeného na vzniku škody v rozsahu 20 %, kterou má za odpovídající hledisku stanovenému v § 441 obč. zák.

Krajský soud totiž musí zdůraznit, že první žalovaný je osobou odpovědnou za škodu vyvolanou zvláštní povahou provozu dopravního prostředku (provozovatelem vozidla) dle §

427 odst. 1 obč. zák. Jde o odpovědnost objektivní, bez ohledu na zavinění, které se provozovatel nemůže zprostit již proto, že z provedených důkazů nelze učinit závěr, že škoda nebyla způsobena ani částečně okolnostmi, které mají původ v provozu vozidla (§ 428 obč. zák.). Nedbalostní spoluzavinění, které je v příčinné souvislosti se vznikem škody (§ 441 obč. zák.), avšak s ohledem na objektivní odpovědnost škůdce za škodu (porušení povinnosti předcházet škodě u poškozeného okresní soud správně uvažuje ve vztahu § 415 obč. zák., stejně tak je koncipována prevenční povinnost dle ust. § 4 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb.) se dle přesvědčení krajského soudu na vzniku škody podílelo v rozsahu již uvedených 20 %. Krajský soud poukazuje v dané souvislosti na jen pasivní roli spolujezdce ve vztahu k rozhodující příčině vzniku škody.

Krajský soud nesdílí názor okresního soudu, že druhá žalovaná není osobou pasivně legitimovanou v řízení. V rozhodné době má podle § 9 odst. 1 zákona č. 168/1999 Sb. poškozený právo uplatnit svůj nárok na plnění dle § 6 zákona č. 168/1999 Sb. u příslušného pojistitele, nejde-li o nárok na plnění z garančního fondu (o tento případ zde nejde). Tento zvláštní předpis zakotvuje přímý nárok poškozeného vůči pojistiteli (§ 43 odst. 3 zákona č. 37/2004 Sb.), tedy vůči druhé žalované (srovnej i rozhodnutí NS ČR sp. zn. 32 Odo 1338/2004). Současně žalobci obecný předpis dává právo uplatnit právo z odpovědnosti za škodu i vůči škůdci (§ 420 obč. zák.). Žalobci proto nic nebránilo, aby uplatnil své právo vůči oběma žalovaným (škůdci i pojistiteli), oba jsou v řízení pasivně legitimováni.

Krajský soud pak s ohledem na povahu plnění vycházejícího z ust. § 444 odst. 3 písm. e) obč. zák. stanovil odpovědnost obou žalovaných jako solidární (§ 511 odst. 1 obč. zák.). Žalobci je tak založeno právo uplatňovat celé plnění vůči každému ze žalovaných i odděleně, plněním jedním je plněním za ostatní a závazek tím v rozsahu plnění zaniká.

Krajský soud proto napadený rozsudek změnil a žalobě o zbylém předmětu řízení vyhověl jen do částky 35.000,- Kč s požadovaným příslušenstvím z této částky (viz výrok I.), když počátek prodlení ve vztahu k oběma žalovaným (viz výzvy adresované žalovaným) nastal nepochybně od 9.8.2005, a výše příslušenství (úroku z prodlení) odpovídá ust. § 517 obč. zák. a nař. vl. č. 142/1994 Sb. ve znění nař. č. 163/2005 Sb. Zamítavý výrok do 35.000,- Kč s příslušenstvím (výrok II. druhý odstavec) je potvrzením napadeného rozsudku, byť je označen (v zájmu přehlednosti) také jako výrok měnící. (§ 220 odst. 1, písm. a), § 219 o.s.ř.).

Krajský soud znovu s ohledem na změnu rozsudku okresního soudu rozhodoval o nákladech řízení před soudy obou stupňů (§ 224 odst. 1,2 o.s.ř.). Vycházel z výsledku řízení., Podle něho druhá žalovaná byla účastníkem řízení jen v té části, která se týkala předmětu řízení 70.000,- Kč s příslušenstvím (řízení bylo do částky 105.000,- Kč s příslušenstvím zastaveno dříve, než se stala účastníkem řízení). Proti prvému žalovanému pak bylo řízení zastaveno do částky 105.000,- Kč (ke zpětvzetí žaloby v této části), avšak plnění neposkytl první žalovaný a druhá žalovaná, která v tomto rozsahu plnila, ještě nebyla účastníkem řízení. Prvnímu žalovanému nelze proto přičítat procesní zavinění (pro jeho chování) za zastavení řízení v uvedeném rozsahu (§ 146 odst. 2, věta druhá o.s.ř.). Krajský soud proto v poměru úspěchu a neúspěchu v řízení (§ 142 odst. 2 o.s.ř.), který ve prospěch žalobce ani druhé žalované nevyzněl a prvnímu žalovanému náklady dle obsahu spisu nevznikly, rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Výrok o soudním poplatku pak má oporu v ust. § 2 odst. 3 zákona o soudních poplatcích, a vychází z výsledku řízení (položka 1 sazebníku). Pokud okresní soud stanovil ve

výroku IV. napadeného rozsudku poplatkovou povinností nesprávně, postupem dle ust. § 10 odst. 2 zákona o soudních poplatcích č. 549/1991 Sb. výrok IV. zruší.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku není odvolání přípustné. Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání, které lze podat do dvou měsíců od jeho doručení u Okresního soudu v Chrudimi. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud České republiky.

V Pardubicích dne 15. ledna 2007

Mgr. Miloš Zdražil
předseda senátu